

**WOJEWÓDZKI INSPEKTORAT OCHRONY ŚRODOWISKA
W POZNANIU
DELEGATURA W LESZNIE**

**INFORMACJA
O STANIE ŚRODOWISKA I DZIAŁALNOŚCI KONTROLNEJ
WIELKOPOLSKIEGO WOJEWÓDZKIEGO
INSPEKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA
W POWIECIE ŚREMSKIM
W ROKU 2014**

Opracowanie:

*Wydział Monitoringu Środowiska
pod kierunkiem Marii Pułyk*

*Dział Inspekcji
pod kierunkiem Danuty Binkowskiej*

Zatwierdził:

Z up. WIELKOPOLSKIEGO WOJEWÓDZKIEGO
INSPEKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA

*mgr inż. Jacek Matuszewski
Kierownik Delegatury w Lesznie*

Leszno, wrzesień 2015

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE	4
2. WYBRANE CECHY POWIATU	5
3. STAN ŚRODOWISKA.....	7
3.1. Monitoring jakości powietrza.....	7
3.2. Monitoring jakości wód.....	8
3.2.1. Monitoring jakości wód powierzchniowych.....	8
3.2.2. Monitoring jakości wód podziemnych.....	11
3.3. Monitoring jakości gleby i ziemi.....	13
3.4. Monitoring hałasu.....	13
3.5. Monitoring pól elektromagnetycznych	14
3.6. Monitoring gospodarki odpadami	14
3.7. Podsumowanie i wnioski.....	16
4. DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNA.....	18
5. POWAŻNE AWARIE	20
6. WNIOSKI Z DZIAŁALNOŚCI KONTROLNEJ.....	21

1. WPROWADZENIE

Opracowanie ma na celu przedstawienie stanu środowiska oraz wyników działalności kontrolnej Wielkopolskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska na terenie powiatu śremskiego w roku 2014. Do jego przygotowania wykorzystano badania własne WIOŚ w Poznaniu, wyniki badań będące w posiadaniu WIOŚ oraz ustalenia z kontroli użytkowników środowiska, prowadzonych przez inspektorów WIOŚ.

Bieżące informacje dotyczące stanu środowiska na terenie całego województwa wielkopolskiego znaleźć można na stronie internetowej www.poznan.wios.gov.pl.

Zadania w zakresie ochrony przyrody, w tym ustanawianie form ochrony przyrody oraz sprawowanie nadzoru nad przestrzeganiem określonych ustawą zakazów w stosunku do tych form, realizuje Regionalny Konserwator Przyrody.

2. WYBRANE CECHY POWIATU

Powiat śremski położony jest w centralnej części województwa wielkopolskiego, obejmuje obszar o powierzchni 574 km², a zamieszkuje go 60 725 osób (stan na dzień 31 grudnia 2013 r., dane wg GUS).

Według podziału fizyczno-geograficznego J. Kondrackiego powiat ten położony jest:

- w makroregionie Pradolina Warciańsko- Odrzańska: mezoregion Kotlina Śremska,
- w makroregionie Pojezierze Leszczyńskie: mezoregiony Pojezierze Krzywińskie, Równina Kościańska, Wał Żerkowski.

Gospodarka powiatu ma charakter rolniczo-przemysłowy; użytki rolne zajmują około 66% jego powierzchni.

Administracyjnie powiat podzielony jest na:

- trzy gminy miejsko-wiejskie: Dolsk, Książ Wielkopolski, Śrem,
- jedną gminę wiejską - Brodnica.

Powiat jest zwodociągowany w 93,8%, a skanalizowany w 70,2% (stan na dzień 31 grudnia 2013 r., dane wg GUS).

W ewidencji WIOŚ w Poznaniu znajdują się 4 mechaniczno-biologiczne oczyszczalnie ścieków eksploatowanych na terenie powiatu śremskiego. Dane o ilości ścieków pochodzą z *Wykazów zawierających zbiorcze zestawienia informacji o zakresie korzystania ze środowiska oraz o wysokości należnych opłat.*

Lp.	Gmina	Miejscowość /Eksploatujący	Obszar obsługiwany	Ilość ścieków w 2014 r. [m ³]
1.	Śrem	Śrem /Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Śremie	Gmina Śrem, Gmina Brodnica	1 791 641
2.	Dolsk	Dolsk /Zakład Gospodarki Komunalnej w Dolsku	Gmina Dolsk	38 306
3.	Książ Wlkp.	Kielczynek /Zakład Usług Komunalnych w Książu Wlkp.	Gmina Książ Wlkp.	150 270
4.		Zawory/ Inter-Agri Janusz Wojtczak Golina	Zakład Zawory	146*

* informacja o ilości odprowadzanych ścieków zawarta w ankiecie otrzymanej od podmiotu.

Powiat śremski wchodzi w skład dwóch regionów gospodarki odpadami komunalnymi w województwie wielkopolskim. Gminy Śrem i Książ Wlkp. wchodzi w skład regionu VI, natomiast gminy Brodnica i Dolsk wchodzi w skład regionu IV.

Regiony zostały wydzielone w „Planie gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2012-2017” uchwalonym przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego w dniu 27 sierpnia 2012 r. Wielkopolskę podzielono na 10 regionów, w których wyznaczono regionalne i zastępcze instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych

Region gospodarki odpadami komunalnymi to określony w wojewódzkim planie gospodarki odpadami obszar zamieszkiwany co najmniej przez 150 000 mieszkańców. Regionem gospodarki odpadami komunalnymi może być też gmina licząca powyżej 500 000 mieszkańców.

Regionalna instalacja do przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK) to zakład zagospodarowania odpadów o mocy przerobowej wystarczającej do przyjmowania i przetwarzania odpadów z obszaru zamieszkałego przez co najmniej 120 000 mieszkańców, spełniający wymagania najlepszej dostępnej techniki lub technologii.

W regionie IV:

- regionalną instalacją wpisaną do WPGO jest: mechaniczno-biologiczna instalacja do przetwarzania odpadów komunalnych zlokalizowana w miejscowości Piotrowo Pierwsze w gminie Czempin;

- instalacjami przewidzianymi do zastępczej obsługi regionu są: kompostownie w Sierosławiu i Rumianku (gmina Tarnowo Podgórne); instalacja do produkcji paliw alternatywnych w Opalenicy; składowiska odpadów w: Powodowie (gmina Wolsztyn), Goździnie (gmina Rakoniewice), Dopiewie (gmina Dopiewo), Srocku Małym (gmina Stęszew).
Kompostownia odpadów w Sierosławiu w roku 2014 była w stanie likwidacji.
W regionie VI:
- od maja 2014 r. w regionie VI regionalną instalacją jest składowisko odpadów (kwatery nr 3) w Witaszyczkach, gmina Jarocin, a instalacjami przewidzianymi do zastępczej obsługi regionu VI są: sortownie odpadów w Mateuszewie (gmina Śrem) i w Pławcach (gmina Środa Wlkp.); kompostownie w Mateuszewie, w Elźbietowie (gmina Nowe Miasto nad Wartą), w Cielczy (gmina Jarocin); składowiska odpadów w Mateuszewie, w Brzostkowie (gmina Żerków), w Smogorzewie (gmina Piaski), w Nadziejewie (gmina Środa Wlkp.) oraz instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych w Witaszyczkach.
W 2014 roku nie działała mobilna sortownia niesegregowanych odpadów w Mateuszewie (gmina Śrem).

Na terenie powiatu w 2014 r. funkcjonowały dwa składowiska odpadów, jedna kompostownia odpadów oraz jedna instalacja biogazowa.

Gminy powiatu śremskiego należą do następujących związków i porozumień międzygminnych realizujących zadania z zakresu ochrony środowiska:

Nazwa związku międzygminnego/ porozumienia	Gminy należące do związku	Zadania
Związek Międzygminny Centrum Zagospodarowania Odpadów „SELEKT”	Brodnica, Czempień, Dolsk, Dopiewo, Granowo, Grodzisk Wlkp., Kamieniec, Kaźmierz, Komorniki, Kościan, miasto Kościan, Mosina, miasto Puszczykowo, Opalenica, Rakoniewice, Rokietnica, Stęszew, Tarnowo Podgórne, Wielichowo, Zbąszyń,	Wdrożenie nowych regulacji ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach
Porozumienie Międzygminne w Jarocinie	Piaski, Borek Wlkp., Jaraczewo, Kotlin, Jarocin, Żerków, Chocz Czermin, Dobrzyca, Gizalki, Kórnik, Dominowo, Krzykosy, Nowe Miasto nad Wartą, Zaniemyśl, Książ Wlkp., Śrem.	

3. STAN ŚRODOWISKA

3.1. MONITORING JAKOŚCI POWIETRZA

W roku 2014 jakość powietrza na terenie powiatu śremskiego monitorowano w jednym punkcie w miejscowości Brodniczka, metodą pasywną (metoda wskaźnikowa) polegającą na miesięcznej ekspozycji specjalnie przygotowanych próbników, zawieszonych na wysokości około 1,5 metra i oznaczaniu substancji raz w miesiącu. Metodą tą prowadzono badania stężeń dwutlenku siarki i tlenków azotu w przeliczeniu na dwutlenek azotu.

Z badań przeprowadzonych w roku 2014 wynika, że wartość średnia dla roku dla dwutlenku siarki wynosiła 2,2 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, a dwutlenku azotu - 13,0 $\mu\text{g}/\text{m}^3$.

Ocenę jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2014 wykonano zgodnie z podziałem województwa na strefy, gdzie strefę stanowi:

- aglomeracja poznańska,
- miasto Kalisz,
- strefa wielkopolska.

Powiat śremski jest elementem składowym strefy wielkopolskiej.

Celem rocznych ocen jakości powietrza jest:

- określenie jakości powietrza w strefach;
- wskazanie ewentualnych przekroczeń standardów jakości powietrza, poziomów docelowych i poziomów celów długoterminowych;
- wskazanie prawdopodobnych przyczyn ponadnormatywnych stężeń zanieczyszczeń.

Oceny jakości powietrza w strefach dokonano z uwzględnieniem dwóch grup kryteriów: ustanowionych ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ze względu na ochronę roślin. Wynikiem oceny, zarówno pod kątem kryteriów dla ochrony zdrowia jak i kryteriów dla ochrony roślin, dla wszystkich substancji podlegających ocenie, jest zaliczenie strefy do jednej z poniższych klas:

- do klasy A – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych;
- do klasy B – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalny, lecz nie przekraczają poziomów dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji;
- do klasy C – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalny powiększony o margines tolerancji, a w przypadku gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalny i poziomy docelowy.

Ocena pod kątem ochrony zdrowia

Do oceny jakości powietrza w strefie wielkopolskiej pod kątem ochrony zdrowia wykorzystano pomiary wykonywane na terenie strefy oraz wyniki modelowania matematycznego. Wartości otrzymane w roku 2014 w odniesieniu do poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych pozwoliły na zakwalifikowanie strefy, a więc i powiatu śremskiego, do poniższych klas:

- do klasy A – dla dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenku węgla, benzenu, ozonu, pyłu PM_{2,5} oraz metali oznaczanych w pyłe PM₁₀.
- do klasy C – dla pyłu PM₁₀ i benzo(a)pirenu oznaczanego w pyłe PM₁₀. W przypadku pyłu PM₁₀ podkreślić należy, że generalnie odnotowywane są przekroczenia dopuszczalnego poziomu dla 24-godzin, jednak w roku 2014 stwierdzono również przekroczenie stężenia średniego dla roku na stanowiskach w Nowym Tomyślu oraz w Wągrowcu.

Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia

Nazwa strefy / powiatu	Symbol klasy strefy dla poszczególnych substancji											
	NO ₂	SO ₂	CO	C ₆ H ₆	pył PM _{2,5}	pył PM ₁₀	BaP	As	Cd	Ni	Pb	O ₃
wielkopolska / powiat śremski	A	A	A	A	A	C	C	A	A	A	A	A

Ponadto stwierdzono przekroczenie wartości normatywnej ozonu (120 µg/m³) wyznaczonej jako poziom celu długoterminowego; termin osiągnięcia poziomu tego celu określono na rok 2020.

Ocena pod kątem ochrony roślin

Do oceny jakości powietrza w strefie wielkopolskiej pod kątem ochrony roślin wykorzystano pomiary wykonywane na terenie strefy oraz wyniki modelowania matematycznego. Wartości SO₂, NO_x i O₃, otrzymane w roku 2014 w odniesieniu do poziomów dopuszczalnych i poziomu docelowego pozwoliły na zaklasyfikowanie powiatu, będącego składową strefy wielkopolskiej do klasy A.

Wynikowe klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin

Nazwa strefy / powiatu	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy		
	SO ₂	NO _x	O ₃
wielkopolska / powiat śremski	A	A	A

Ponadto stwierdzono przekroczenie wartości normatywnej ozonu (6000 µg/m³×h) wyznaczonej jako poziom celu długoterminowego; termin osiągnięcia poziomu tego celu określono na rok 2020.

3.2. MONITORING JAKOŚCI WÓD

3.2.1. MONITORING JAKOŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH

Badania stanu wód w 2014 roku prowadzono w oparciu o „Program Państwowego Monitoringu Środowiska województwa wielkopolskiego na lata 2013–2015”.

Przedmiotem badań monitoringowych jakości wód powierzchniowych są jednolite części wód powierzchniowych (JCW). Pojęcie to, wprowadzone przez Ramową Dyrektywę Wodną, oznacza *oddzielny i znaczący element wód powierzchniowych taki jak: jezioro, zbiornik, strumień, rzeka lub kanał, część strumienia, rzeki lub kanału, wody przejściowe lub pas wód przybrzeżnych*.

Zgodnie z zapisami Ramowej Dyrektywy Wodnej do roku 2015 należy osiągnąć dobry stan wszystkich wód.

Program monitoringu wód na terenie województwa realizowany jest w ramach:

- monitoringu diagnostycznego (MD) z częstotliwością raz na 6 lat – pełny zakres badań,
- monitoringu operacyjnego (MO) z częstotliwością raz na 3 lata lub corocznie (wyłącznie w zakresie substancji szkodliwych dla środowiska wodnego, dla których odnotowano przekroczenia norm w latach wcześniejszych) – ograniczony zakres badań,
- monitoringu obszarów chronionych (MOC) z częstotliwością:
  - raz na 6 lat (wyłącznie na obszarach siedlisk lub gatunków, dla których stan wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie dla JCW wyznaczonych jako niezagrażone niespełnieniem celów środowiskowych) – pełny zakres badań,

- raz na 3 lata w ograniczonym zakresie badań,
    - na obszarach siedlisk lub gatunków, dla których stan wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie dla JCW wyznaczonych jako zagrożone niespełnieniem celów środowiskowych,
    - na obszarach wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych,
    - na obszarach narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych,
    - JCW przeznaczonych do celów rekreacyjnych w tym kąpieliskowych;
  - corocznie (wyłącznie dla JCW przeznaczonych do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę do spożycia) – ograniczony zakres badań,
- monitoringu badawczego (MB) w punkcie wyznaczonym na potrzeby wymiany informacji między państwami członkowskimi UE z częstotliwością raz na 6 lat – pełny zakres badań lub corocznie – ograniczony zakres badań.

Na terenie powiatu śremskiego wyznaczono jednolite części wód płynących:

- Kanał Mosiński do Kani,
- Racocki Rów,
- Kanał Graniczny,
- Pysząca,
- Młynisko,
- Dopływ z Lucin,
- Kanał Szymanowo–Grzybno,
- Kanał Książ,
- Warta od Moskawy do Pyszącej,
- Warta od Pyszącej do Kopli.

oraz jednolite części wód stojących:

- Jezioro Grzymisławskie,
- Jezioro Dolskie Wielkie (Dolsko Wielkie),
- Jezioro Móreckie (Mórka),
- Jezioro Ostrowieczno.

Wyznaczone JCW płynące reprezentują różne typy abiotyczne:

- 0 – typ nieokreślony – kanały i zbiorniki zaporowe,
- 17 – potok nizinny piaszczysty,
- 21 – wielka rzeka nizinna,
- 25 – ciek łączący jeziora.

JCW stojące zaliczono do typu abiotycznego 3b – są to jeziora o wysokiej zawartości wapnia, niestratyfikowane, o dużym wpływie zlewni na jakość wód.

Program monitoringu wód powierzchniowych na terenie powiatu śremskiego w roku 2014 obejmował JCW:

- Kanał Szymanowo-Grzybno – punkt zlokalizowany poza granicami powiatu śremskiego w miejscowości Baranowo (1,0 km), badania wykonywane w ramach monitoringu operacyjnego.
- Warta od Pyszącej do Kopli – punkty zlokalizowane poza granicami powiatu śremskiego, w miejscowościach Wiórek (256 km) i Radzewice (276 km), badania wykonywane w ramach:
  - monitoringu badawczego (Wiórek),
  - monitoringu operacyjnego w zakresie zanieczyszczeń oraz substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego, dla których odnotowano przekroczenia norm w latach wcześniejszych lub odprowadzanych w zlewni (Wiórek)
  - monitoringu obszarów chronionych:

- wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych (Wiórek; Radzewice),
- siedlisk lub gatunków dla których stan wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie (Radzewice),
- przeznaczonych do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę do spożycia (Radzewice).

Ocena stanu wód powierzchniowych

Na ocenę stanu wód składa się ocena stanu lub potencjału ekologicznego oraz ocena stanu chemicznego. Stan wód określany jest jako:

- dobry – jeśli stan/potencjał ekologiczny klasyfikowany jest jako bardzo dobry (stan), maksymalny (potencjał) lub dobry, a jednocześnie stan chemiczny jest dobry;
- zły – w pozostałych przypadkach.

Stan ekologiczny – określany jest dla naturalnych jednolitych części wód, potencjał ekologiczny – określany jest dla sztucznych lub silnie zmienionych jednolitych części wód. Stan/potencjał ekologiczny klasyfikowany jest jako:

- bardzo dobry (stan) lub maksymalny (potencjał),
- dobry,
- umiarkowany,
- słaby,
- zły.

Na ocenę stanu/potencjału ekologicznego składa się:

- klasyfikacja elementów biologicznych, prowadzona w zakresie klas I–V,
- klasyfikacja elementów fizykochemicznych:
  - dla rzek w zakresie: klasa I, klasa II lub stan/potencjał poniżej dobrego,
  - dla jezior w zakresie: stan/potencjał dobry lub poniżej dobrego,
  - ocena wskaźników jakości wód z grupy substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne) w zakresie: klasy I, II lub stanu/potencjału poniżej dobrego (dla rzek i jezior),
- klasyfikacja elementów hydromorfologicznych, prowadzona w zakresie klas I lub II.

Ocena stanu chemicznego wykonywana jest na podstawie analizy wyników badań wskaźników chemicznych z grupy substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego. Stan chemiczny klasyfikuje się jako dobry lub poniżej dobrego.

Jeśli JCW objęta jest monitoringiem obszarów chronionych należy sprawdzić spełnienie wymagań postawionych dla obszarów chronionych i zweryfikować ocenę stanu wód.

Szczegółowe oceny stanu wód powierzchniowych są zamieszczone na stronie internetowej WIOŚ www.poznan.wios.gov.pl.

Ocena stanu wód płynących na terenie powiatu śremskiego za 2014 rok

W JCW Kanał Szymanowo-Grzybno stwierdzono umiarkowany potencjał ekologiczny, tym samym zły stan wód. O ocenie potencjału ekologicznego zdecydował element biologiczny – fitobentos.

W JCW Warta od Pyszącej do Kopli stan wód oceniono jako zły. W punkcie pomiarowym w Wiórku stan chemiczny określono jako poniżej stanu dobrego, ze względu na przekroczenia norm dla rtęci i jej związków. W punkcie w Radzewicach stwierdzono umiarkowany potencjał ekologiczny. O ocenie potencjału ekologicznego zdecydowały elementy biologiczne (makrofity, makrobezkręgowce bentosowe). Ponadto stwierdzono niespełnienie wymagań postawionych dla obszarów chronionych.

Nazwa ocenianej JCW	Kanał Szymanowo-Grzybno	Warta od Pyszącej do Kopli	
		Warta – Wiórek	Warta – Radzewice
Nazwa punktu pomiarowo-kontrolnego	Kanał Szymanowo-Grzybno - Baranowo	Warta – Wiórek	Warta – Radzewice
Typ abiotyczny	17	21	21
Silnie zmieniona lub sztuczna jcw	TAK	TAK	TAK
Program monitoringu	MO	MO, MB, MOC	MOC
Klasa elementów biologicznych	III	II	III
Klasa elementów hydromorfologicznych	II	II	II
Klasa elementów fizykochemicznych	II	II	II
Klasa elementów fizykochemicznych - specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne	nie badano	II	II
STAN/POTENCJAŁ EKOLOGICZNY	UMIARKOWANY	DOBRY	UMIARKOWANY
Czy jcw występuje na obszarze chronionym?	NIE	TAK	TAK
Ocena spełnienia wymagań dla obszarów chronionych	nie badano	TAK	NIE
STAN CHEMICZNY	nie badano	PSD	DOBRY
Weryfikacja stanu wód ze względu na ocenę spełnienia wymagań dla obszarów chronionych	nie prowadzono	ZŁY	
STAN WÓD	ZŁY	ZŁY	

PSD – poniżej stanu dobrego

Potencjał ekologiczny JCW silnie zmienionej	
Stan ekologiczny JCW naturalnej	

3.2.2. MONITORING JAKOŚCI WÓD PODZIEMNYCH

Na terenie powiatu śremskiego występuje jeden z najzasobniejszych Głównych Zbiorników Wód Podziemnych *Pradolina Warszawa - Berlin* (GZWP nr 150) będący zbiornikiem czwartorzędowym o znaczeniu ponadregionalnym, gdyż równoleżnikowo przecinając obszar Wielkopolski przebiega dalej na wschód i na zachód. Zbiornik ten narażony jest na zanieczyszczenia antropogeniczne ze względu na swój „odkryty” charakter (intensywna wymiana pomiędzy wodami infiltracyjnymi a podziemnymi).

Główny Zbiornik Wód Podziemnych (GZWP) na terenie powiatu śremskiego

GZWP	Nazwa zbiornika	Wiek utworów	Typ zbiornika	Średnia głębokość	Szacunkowe zasoby dyspozycyjne
				m	tys. m ³ /d
150	Pradolina Warszawa-Berlin	Q _p	porowy	25-30	456

Q_p – utwory czwartorzędu w pradolinach

Przedmiotem badań monitoringowych jakości wód podziemnych są jednolite części wód podziemnych (JCWPd). Pojęcie to, wprowadzone przez Ramową Dyrektywę Wodną, oznacza określoną objętość wód podziemnych w obrębie warstwy wodonośnej lub zespołu warstw wodonośnych.

Na terenie województwa wielkopolskiego wyznaczono 18 jednolitych części wód podziemnych, w tym na obszarze powiatu śremskiego JCWPd nr 73.

W roku 2014 badania jakości wód podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska na terenie powiatu śremskiego prowadzone były przez:

- Państwowy Instytut Geologiczny w Warszawie w ramach monitoringu operacyjnego.
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu, który prowadzi monitoring wyłącznie na obszarach szczególnie narażonych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych w zakresie umożliwiającym ocenę wpływu związków azotu pochodzących z gospodarki rolnej na jakość wód podziemnych.

Wyniki monitoringu operacyjnego wód podziemnych, którym zostały objęte jednolite części wód podziemnych zagrożone nieosiągnięciem dobrego stanu

Badania prowadzono dwa razy w roku – wiosną i jesienią. W jednym punkcie jakość wód mieściła w granicach klasy II (wody dobrej jakości), w trzech punktach badawczych jakość wód mieściła się w granicach III klasy (wody zadowalającej jakości), w jednym punkcie – w granicach klasy IV (wody niezadowalającej jakości).

Ocena jakości wód podziemnych na terenie powiatu śremskiego w roku 2014 /według PIG/

Nr otworu	Lokalizacja otworu	Wody	Stratygrafia	JCW Pd	Klasa jakości wód	Wskaźniki decydujące o klasie jakości wód	Użytkowanie terenu
1959	Orkowo, gmina Śrem	G	Q	73	III	azotany	Grunty orne
2067	Śrem	G	Q	73	IV	amoniak, żelazo,	Roślinność drzewiasta i krzewiasta
2608	Dąbrowa, gmina Śrem	G	Q	73	II		Grunty orne
2609	Książ Wielkopolski	W	Q	73	III	wapń, żelazo	Grunty orne
2611	Mchy, gmina Śrem	W	Q	73	III	wapń, żelazo	Zabudowa wiejska

Objaśnienia:

Wody: W – wglębne, G – gruntowe;

Stratygrafia: Q – czwartorzęd;

Klasa wód: I – wody o bardzo dobrej jakości, II – wody dobrej jakości, III – wody zadowalającej jakości; IV – wody niezadowalającej jakości, V – wody złej jakości.

Wyniki monitoringu operacyjnego wód podziemnych, pod kątem podatności wód na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych

Na obszarze powiatu zlokalizowane są 2 obszary szczególnie narażone na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych:

- obszar w zlewni Kanału Mosińskiego i Kanału Książ ((NVZ6000PO10S),
- obszar w zlewni Olszynki, Racockiego Rowu i Żydowskiego Rowu nr NVZ6000PO9.

Do badań wód podziemnych została wytypowana studnia w miejscowości Mórka ujmująca wody gruntowe, czwartorzędowe, podatne na zanieczyszczenia antropogeniczne.

Ocena jakości wód podziemnych na obszarach szczególnie narażonych na zanieczyszczenie azotanami pochodzenia rolniczego na terenie powiatu śremskiego w roku 2014 /według WIOŚ/

Obszar OSN	Ujęcie	Średnie stężenie azotanów /mg NO ₃ /l/	Wynik badań	Użytkowanie terenu
w zlewni rzek Olszynki, Racockie-go Rowu i Rowu Żydowskiego	Mórka	106,90	wody zanieczyszczone azotanami (powyżej 50 mg NO₃/l)	Zabudowa wiejska

3.3. MONITORING JAKOŚCI GLEBY I ZIEMI

Celem badań jakości gleby i ziemi jest śledzenie zmian różnych cech gleb użytkowanych rolniczo zachodzących w określonych przedziałach czasu pod wpływem rolniczej i pozarolniczej działalności człowieka, w szczególności dotyczy to właściwości chemicznych gleb.

Monitorowanie chemizmu gleb ornych prowadzone jest w systemie monitoringu krajowego przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa (IUNG) w Puławach. Badania wykonywane są cyklicznie, w okresach pięcioletnich. Rozpoczęcie piątego cyklu badań zaplanowano na rok 2015; wyniki dostępne będą w roku 2018.

W ramach krajowej sieci, na którą składa się 216 punktów pomiarowo-kontrolnych zlokalizowanych na glebach użytkowanych rolniczo na terenie kraju, w Wielkopolsce wytypowano do badań 17 punktów. Na terenie powiatu śremskiego nie wyznaczono punktów pomiarowych.

3.4. MONITORING HAŁASU

Monitoring hałasu ma na celu dostarczenie informacji niezbędnych dla potrzeb ochrony przed hałasem. Zadanie to realizowane jest poprzez instrumenty planowania przestrzennego oraz ochrony środowiska takie jak mapy akustyczne i programy ochrony przed hałasem, a także rozwiązania techniczne ukierunkowane na źródła lub minimalizujące ich oddziaływanie, np. ekrany akustyczne.

Oceny stanu akustycznego środowiska dokonują obowiązkowo:

- starostowie – dla aglomeracji o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy,
- zarządcy dróg, linii kolejowych, lotnisk, jeśli eksploatacja drogi, linii kolejowej lub lotniska może powodować negatywne oddziaływanie akustyczne na znacznych obszarach.

Wojewódzki inspektor ochrony środowiska dokonuje oceny stanu akustycznego środowiska na obszarach nieobjętych procesem opracowania map akustycznych.

Ze względu na powszechność występowania, zasięg oddziaływania oraz liczbę narażonej ludności, podstawowym źródłem uciążliwości akustycznych dla środowiska są hałasy komunikacyjne.

Przez teren powiatu śremskiego przebiegają drogi wojewódzkie: nr 310 Głuchowo – Śrem, nr 432 Leszno – Września, nr 436 Pysząca – Nowe Miasto nad Wartą, nr 437 Dolsk - Koszkowo. Główny szlak kolejowy powiatu stanowi linia nr 369 Mieszków - Czempień.

W przypadku hałasów pochodzących od dróg i linii kolejowych dopuszczalny poziom hałasu dla wskaźnika długookresowego L_{DWN} (poziom dziennie-wieczorno-nocny) wynosi – w zależności od przeznaczenia terenu – od 50 dB do 70 dB, natomiast dla wskaźnika L_N (długookresowy poziom hałasu w porze nocy) od 45 dB do 65 dB. W odniesieniu do pojedynczej doby ustalono wartość dopuszczalną równoważnego poziomu hałasu L_{AeqD} w porze dnia równą od 50 dB do 68 dB, natomiast wartość równoważnego poziomu hałasu w porze nocy (L_{AeqN}) wynosi od 45 dB do 60 dB.

Jeżeli hałas przekraczający wartości dopuszczalne powstaje w związku z eksploatacją drogi lub linii kolejowej, zarządzający zobowiązany jest do podjęcia działań eliminujących stwierdzone przekroczenia. Nie przewiduje się natomiast wydania decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu w środowisku. Inspekcja Ochrony Środowiska nie ma zatem możliwości dyscyplinowania zarządzających drogami poprzez ukaranie administracyjną karą pieniężną. Z tego powodu, jak również z uwagi na trudności w likwidacji konfliktów akustycznych, tak ważne jest uwzględnienie potrzeby zapewnienia komfortu akustycznego środowiska na etapie sporządzania planów zagospodarowania przestrzennego.

W roku 2014 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu nie prowadził pomiarów poziomów hałasu komunikacyjnego na terenie powiatu śremskiego.

3.5. MONITORING PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH

Rok 2014 rozpoczął trzeci, trzyletni cykl badań poziomu pól elektromagnetycznych (PEM) w środowisku, prowadzonych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska.

Monitoring pól elektromagnetycznych polega na wykonywaniu w cyklu trzyletnim pomiarów natężenia składowej elektrycznej pola w przedziale częstotliwości co najmniej od 3 MHz do 3000 MHz, w 135 (po 45 na rok) punktach pomiarowych rozmieszczonych równomiernie na obszarze województwa, w miejscach dostępnych dla ludności usytuowanych:

- w centralnych dzielnicach lub osiedlach miast o liczbie mieszkańców przekraczającej 50 tysięcy,
- w pozostałych miastach,
- na terenach wiejskich.

Dla każdej z powyższych grup terenów wybiera się po 15 punktów, dla każdego roku kalendarzowego.

Pomiary wykonuje się w odległości nie mniejszej niż 100 metrów od źródeł emitujących pola elektromagnetyczne.

Na terenie powiatu śremskiego w roku 2014 pomiary poziomów PEM prowadzono w jednym punkcie – w Śremie przy ulicy Chłapowskiego 22, wytypowanym do badań w kategorii *pozostałe miasta*.

Zmierzony poziom składowej elektrycznej pola wyniósł 0,50 V/m, zatem nie występowało przekroczenie poziomu dopuszczalnego wynoszącego 7 V/m.

W tym samym punkcie badania przeprowadzono w roku 2011 – w poprzednim, zakończonym cyklu trzyletnim – wtedy również nie stwierdzono przekroczenia poziomu dopuszczalnego PEM.

W roku 2014, podobnie jak w latach ubiegłych, w trakcie badań na obszarze całej Wielkopolski w żadnym z punktów pomiarowych nie stwierdzono przekroczeń poziomów PEM. Mimo postępującego wzrostu liczby źródeł pól elektromagnetycznych nie obserwuje się znaczącego wzrostu natężenia poziomów pól w środowisku.

3.6. MONITORING GOSPODARKI ODPADAMI

Wojewódzką bazę danych, dotyczącą wytwarzania i gospodarowania odpadami wraz z rejestrem udzielanych pozwoleń na wytwarzanie odpadów oraz na zbieranie i przetwarzanie odpadów, prowadzi marszałek województwa.

Utrzymanie czystości i porządku w gminach należy do obowiązkowych zadań własnych gminy. Gminy zapewniają czystość i porządek na swoim terenie i tworzą warunki niezbędne do ich utrzymania.

WIOŚ w ramach monitoringu gospodarki odpadami gromadzi informacje o:

- sortowniach,
- kompostowniach,
- biogazowniach,
- spalarniach odpadów,
- składowiskach z uwzględnieniem stopnia i sposobu ich zabezpieczenia.

Informacje te uzyskiwane są z ankiet wysyłanych do gmin oraz do podmiotów gospodarczych, weryfikowanych podczas kontroli.

Instalacje do ujmowania biogazu

Na terenie powiatu śremskiego działa instalacja do ujmowania biogazu na oczyszczalni ścieków w Śremie należącej do Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Śremie. W 2014 r. ujęto 367520 m³ biogazu, który w procesie spalania został wykorzystany do wytworzenia energii elektrycznej i ciepłej (agregat kogeneracyjny).

Spalarnie odpadów

Na terenie powiatu śremskiego nie ma spalarni odpadów.

Kompostownie

Na terenie powiatu śremskiego działa przyzma kompostownia odpadów w Mateuszewie (gmina Śrem), której właścicielem i zarządzającym jest Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Śremie. W 2014 r. kompostownia przyjęła 2672,28 Mg odpadów.

Sortownie

Od połowy 2013 r. mobilna sortownia odpadów komunalnych w Mateuszewie nie działa.

Składowiska odpadów

W roku 2014 na terenie powiatu śremskiego w fazie eksploatacji były dwa składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w miejscowościach: Mateuszewo i Pysząca.

W miejscowościach: Włociejewki (gmina Książ Wlkp.) i Pokrzywnica (gmina Dolsk) znajdują się dwa nieeksploatowane składowiska.

Wykaz składowisk w fazie eksploatacyjnej na terenie powiatu śremskiego w roku 2014

Lp.	Gmina	Miejscowość	Ilość odpadów składowana w 2014 roku /Mg/	Powierzchnia całkowita składowiska ^{/1/} /ha/	Data uruchomienia	Posiadane decyzje ^{2/}	Typ składowiska ^{3/}
1.	Śrem	Mateuszewo	3150,45	6,8	1993	1,2,3,6	IN
2.	Śrem	Pysząca	17,66	2,0	1990	1,3,6	IN

Objaśnienia:

/1/ powierzchnia całkowita składowiska - to powierzchnia całego terenu (budynki, drogi wewnętrzne, kwatery) należąca do właściciela składowiska;

/2/ posiadane decyzje: **1** decyzja lokalizacyjna, **2** pozwolenie na budowę, **3** decyzja zatwierdzająca instrukcję eksploatacji, **4** pozwolenie na użytkowanie, **5** zezwolenie na odzysk lub unieszkodliwianie, **6** pozwolenie zintegrowane na składowanie odpadów z wyłączeniem odpadów obojętnych, o zdolności przyjmowania ponad 10 ton odpadów na dobę lub o całkowitej pojemności ponad 25.000 ton;

/3/ typ składowiska: **N** odpadów niebezpiecznych, **IN** odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne.

Wykaz zamkniętych składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne na terenie powiatu śremskiego

Lp.	Gmina	Miejscowość	Powierzchnia całkowita składowiska /ha/	Data uruchomienia	Data zaprzestania przyjmowania odpadów / decyzji na zamknięcie	Rekultywacja
1.	Książ Wlkp.	Włociejewki	1,4	1993	2010/2010	nie rozpoczęto
2.	Dolsk	Pokrzywnica	2,9	1993	2005/2007	w trakcie

Zgodnie z art. 124.4 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz.U. 2013, poz. 21, z późn. zm.) zarządzający składowiskiem odpadów jest obowiązany prowadzić monitoring składowiska odpadów w fazie przedeksploatacyjnej, eksploatacyjnej i poeksploatacyjnej. Zakres, czas i częstotliwość oraz sposób i warunki prowadzenia monitoringu składowisk odpadów określone zostały w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie składowisk odpadów.

Obowiązek prowadzenia monitoringu na czynnym składowisku określony jest w decyzji zatwierdzającej instrukcję eksploatacji/ pozwoleniu zintegrowanym/ zezwoleniu na odzysk lub unieszkodliwianie, w przypadku składowisk zamkniętych w decyzji wyrażającej zgodę na zamknięcie i przeprowadzenie rekultywacji. Natomiast zgodnie z obowiązującą od 23 stycznia 2013 r. ustawą z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach, zarządzający składowiskiem odpadów

istniejącym przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, jest obowiązany w terminie dwóch lat od dnia jej wejścia w życie (do 23.01.2015 r.) złożyć wnioski o wydanie decyzji zatwierdzającej instrukcję prowadzenia składowiska odpadów, w której prowadzenie monitoringu określone będzie zarówno dla fazy eksploatacyjnej i poeksploatacyjnej.

Zakres i częstotliwość badań monitoringowych w roku 2014 na składowiskach w fazie eksploatacyjnej i w fazie poeksploatacyjnej na terenie powiatu śremskiego

Lp.	Lokalizacja składowiska	Badania	Poziom i skład wód podziemnych	Skład wód odciekowych	Skład wód powierzchniowych	Skład i emisja gazu składowiskowego	Osiadanie składowiska	Struktura i skład masy odpadów
1	Mateuszewo	wymagane ¹	4 razy w roku	4 razy w roku	nie dotyczy	12 razy w roku	nie dotyczy	raz w roku
		wykonane ²	4 razy w roku	4 razy w roku	nie dotyczy	12 razy w roku	nie dotyczy	raz w roku
2	Pyszca	wymagane ¹	4 razy w roku	nie dotyczy	4 razy w roku	nie dotyczy	raz w roku	raz w roku
		wykonane ²	4 razy w roku	nie dotyczy	4 razy w roku	nie dotyczy	raz w roku	raz w roku
3	Włociejewki	wymagane ¹	2 razy w roku	2 razy w roku	2 razy w roku	2 razy w roku	raz w roku	nie dotyczy
		wykonane ²	2 razy w roku	2 razy w roku	2 razy w roku	2 razy w roku	raz w roku	nie dotyczy
4	Pokrzywnica	wymagane ¹	2 razy w roku	2 razy w roku	2 razy w roku	2 razy w roku	raz w roku	nie dotyczy
		wykonane ²	2 razy w roku	2 razy w roku	2 razy w roku	2 razy w roku	raz w roku	nie dotyczy

Objaśnienia:

1-częstotliwość prowadzonych badań zgodnie z wydaną decyzją, w przypadku gdy badanie któregoś ze wskaźników nie jest wymagane decyzją wpisano nie dotyczy.

2 - częstotliwość prowadzonych badań zgodnie z informacjami zawartymi w przekazanych do WIOŚ raportach z monitoringu lokalnego na składowiskach w roku 2014.

3.7. PODSUMOWANIE I WNIOSKI

1. W wyniku oceny jakości powietrza pod kątem ochrony zdrowia, strefę wielkopolską zaliczono do klasy A za wyjątkiem pyłu PM10 i benzo(a)pirenu, dla których strefę zaliczono do klasy C. Ze względu na kryteria dla ochrony roślin, dla wszystkich substancji podlegających klasyfikacji, strefę wielkopolską zaliczono do klasy A.

Zaliczenie strefy do klasy A oznacza, że jakość powietrza atmosferycznego na jej obszarze jest zadowalająca. Natomiast przypisanie klasy C oznacza przekroczenie wymaganych prawem norm, ale nie muszą one występować na całym obszarze strefy. Planowane na obszarze strefy przedsięwzięcia nie mogą wpływać na pogorszenie jakości powietrza atmosferycznego. Jednocześnie na obszarze strefy powinny być prowadzone działania na rzecz utrzymania jakości powietrza lub jej poprawy.

Dla strefy wielkopolskiej Zarząd Województwa Wielkopolskiego przygotował Program Ochrony Powietrza w zakresie benzo(a)pirenu i pyłu PM10.

2. Badane w 2014 r. jednolite części wód: Kanał Szymanowo-Grzybno i Warta od Pyszcaj do Koplki wykazały zły stan wód.

Największy wpływ na jakość wód mają punktowe źródła zanieczyszczeń (wprowadzanie do wód niedostatecznie oczyszczonych lub nieoczyszczonych ścieków oraz zanieczyszczenia obszarowe pochodzące głównie z rolnictwa. Inne ważne źródła zanieczyszczeń wód powierzchniowych stanowią także: rozwój terenów rekreacyjnych bez właściwej infrastruktury (kanalizacja,

oczyszczalnie) oraz terenów zabudowy mieszkaniowej w ich bezpośrednim sąsiedztwie i niedostateczna sanitacja wsi.

Należy dążyć do poprawy stanu wód w szczególności poprzez: uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w zlewniach (budowa równoległe sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, odprowadzanie do wód wyłącznie ścieków oczyszczonych); stosowanie odpowiednich zabiegów agrotechnicznych na terenach użytkowanych rolniczo, podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa.

3. Ze względu na infiltracyjny charakter ujęć zlokalizowanych w dolinie Warty wskazana jest najwyższa ochrona wód podziemnych przed zanieczyszczeniem. Badania wód podziemnych wykonane w 2014 r. wykazały w jednym punkcie jakość wód w granicach klasy II (wody dobrej jakości), w 3 punktach jakość wód w granicach III klasy (wody zadowalającej jakości) i w jednym punkcie – w granicach klasy IV (wody niezadowalającej jakości).

Badania wód podziemnych na OSN prowadzone pod kątem podatności na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych wykazały zanieczyszczenie azotanami powyżej 50 mg NO₃/l.

4. Monitorowanie chemizmu gleb ornych prowadzone jest w systemie monitoringu krajowego przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa (IUNG) w Puławach. Badania te wykonywane są cyklicznie, w okresach pięcioletnich, od roku 1995. Ostatnie badania gleb były prowadzone w roku 2010. Na terenie powiatu śremskiego nie wyznaczono punktów pomiarowych.
5. Degradacja klimatu akustycznego środowiska ma miejsce przede wszystkim w sąsiedztwie głównych tras komunikacji drogowej. Ze względu na trudności związane z eliminowaniem tego rodzaju konfliktów akustycznych, podstawowe znaczenie ma właściwa polityka w zakresie planowania przestrzennego. Problem ten dotyczy nie tylko decyzji podejmowanych w stosunku do obiektów będących źródłami hałasu, ale również lokalizowania projektowanej zabudowy i terenów wymagających komfortu akustycznego.
W roku 2014 WIOŚ nie prowadził pomiarów poziomów hałasu komunikacyjnego na terenie powiatu śremskiego.
6. Rok 2014 rozpoczął trzeci, trzyletni cykl badań poziomu pól elektromagnetycznych (PEM) w środowisku. W roku 2014 nie stwierdzono przekroczenia poziomu dopuszczalnego pól elektromagnetycznych na terenach dostępnych dla ludności na obszarze województwa wielkopolskiego.

7. Gospodarka odpadami

- a) na terenie powiatu w 2014 r. eksploatowano: kompostownię odpadów w Mateuszewie, dwa składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Mateuszewie i Pyszącej (gmina Śrem) oraz instalację do ujmowania biogazu na oczyszczalni ścieków w Śremie,
- b) ilość odpadów poddanych kompostowaniu w Mateuszewie zwiększyła się w porównaniu do roku 2013,
- c) ilość ujmowanego biogazu na oczyszczalni w Śremie zmniejszyła się w stosunku do roku 2013,
- d) ilość składowanych odpadów w Mateuszewie uległa zmniejszeniu w porównaniu do roku 2013. Na eksploatowanym składowisku w Pyszącej (Odlewni Żeliwa Śrem S.A) w 2014 r. ilość składowanych odpadów uległa zmniejszeniu w stosunku do 2013 r.,
- e) na terenie powiatu znajdują się dwa składowiska nieeksploatowane, które posiadają decyzje wyrażające zgodę na zamknięcie. Na składowisku w Pokrzywnicy nadal trwają prace rekultywacyjne, a na składowisku we Włoskiejewkach prac rekultywacyjnych jeszcze nie rozpoczęto.

4. DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNA

W 2014 r. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu Delegatura w Lesznie realizował zadania kontrolne określone w ustawie o Inspekcji Ochrony Środowiska oraz w „Ogólnych kierunkach działania IOS” ustalonych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska. Podstawowym celem przeprowadzonych kontroli była poprawa bezpieczeństwa ludzi i środowiska, dlatego wybór podmiotów do kontroli dokonywany był w oparciu o analizę szeregu uwarunkowań i kryteriów, między innymi, takich jak:

- ograniczenie uciążliwości dla środowiska instalacji, które mogą powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska, jako całości (instalacje IPPC),
- poprawa stanu gospodarki odpadami, poprzez kontrole składowisk odpadów oraz posiadaczy odpadów,
- ochrona zasobów wód i poprawa gospodarki wodno-ściekowej, poprzez kontrole podmiotów wprowadzających ścieki do wód lub do ziemi oraz stosujących nawozy naturalne,
- ograniczenie emisji do powietrza ze źródeł energetycznych i technologicznych,
- ochrona środowiska przed hałasem,
- gospodarowanie użytym sprzętem elektrycznym i elektronicznym,
- obowiązki związane z demontażem pojazdów wycofanych z eksploatacji.

Zadania kontrolne realizowano w ramach działań planowych oraz pozaplanowych, w tym interwencyjnych, podejmowanych na wniosek obywateli, organów administracji publicznej i innych jednostek organizacyjnych. Kontrolami objęto przedsiębiorców, jak i jednostki organizacyjne nie będące przedsiębiorcami oraz podmioty prowadzące działalność wytwórczą w rolnictwie.

Według stanu na 31.12.2014 r. w ewidencji Delegatury WIOŚ w Lesznie znajdowało się 156 podmiotów prowadzących działalność na terenie powiatu śremskiego, co stanowi 10,4% ogółu podmiotów zarejestrowanych w Delegaturze.

W okresie od 01.01.2014 r. do 31.12.2014 r. skontrolowano 25 podmiotów (16,0%), u których przeprowadzono 27 kontroli (17 kontroli planowych; 10 kontroli pozaplanowych w tym: 8 interwencyjnych i 2 inne niż interwencyjne) w zakresie: ochrony powietrza, gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami, wywiązywania się z obowiązków nałożonych w pozwoleniach zintegrowanych oraz innych pozwoleniach na korzystanie ze środowiska, przestrzegania ustawy o nawozach i nawożeniu, ustawy o substancjach zubożających warstwę ozonową, fluorowanych gazach cieplarnianych, ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji, ustawy o użytym sprzęcie elektrycznym.

Najliczniejszą grupę wśród skontrolowanych stanowiły podmioty korzystające ze środowiska w sektorze gospodarowania odpadami (9), jednostki zajmujące się działalnością wytwórczą w rolnictwie (4), gospodarką ściekową (4), inne (8).

W trakcie kontroli (25 zakładów) stwierdzono naruszenia przepisów ochrony środowiska, które dotyczyły:

- prowadzenia działalności w zakresie transportu odpadów bez wymaganego zezwolenia (PP-U Sanbud Sp. z o.o. w Pyszącej);
- nieuregulowanego stanu formalno-prawnego w zakresie gospodarki ściekowej (Recykl Organizacja Odzysku S.A. w Śremie);
- braku pozwolenia wodnoprawnego lub nieprzestrzegania jego warunków (Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Śremie, Spółdzielnia Inwalidów „Warta” w Śremie, PPHU "Urbaniak" Paweł Urbaniak w Śremie);

- nieprzestrzegania warunków pozwolenia zintegrowanego (Gallus Sp. z o. o. Ferma Drobiu w Manieczkach);
- niedotrzymywania warunków pozwolenia na wytwarzanie odpadów (Firma Handlowo-Uslugowa "Krupa" w Drzonku, Przedsiębiorstwo Recyklingowe "Bemars" w Kielczyńku);
- przekazywania odpadów podmiotom nieuprawnionym (PP-U SANBUD Sp. z o.o. w Pyszałej);
- niewłaściwego stanu technicznego lub eksploatacji urządzeń służących ochronie środowiska (Recykl Organizacja Odzysku S.A. w Śremie);
- niepoinformowania wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska lub poinformowania go niezgodnie z prawdą o zakresie wykonania zarządzenia pokontrolnego (Przedsiębiorstwo Handlowo Usługowe BUT-GAZ Robert Ustasiak - Punkt Przeładunkowo Magazynowy Gazu Płynnego w Śremie, Zakład Gospodarki Komunalnej w Dolsku - Oczyszczalnia ścieków);
- niesporządzania i niewprowadzania do Krajowej Bazy Ośrodka Bilansowania i Zarządzania Emisjami raportów o wielkościach emisji gazów cieplarnianych i innych substancji wprowadzanych do powietrza oraz nieprawidłowości w tym zakresie (PHU Eko-partner w Śremie, Gallus Sp. z o. o. Ferma Drobiu w Manieczkach, LEOPOL MEBLE POLSKA Sp. z o.o. Spółka Komandytowa w Zbrudzewie, BEJOT Sp. z o. o. w Brodnicy, Irena Sroczyńska Zakład Produkcyjno-Handlowy "MONA" w Śremie);
- niewykonywania lub nieprawidłowości w zakresie obowiązków ewidencyjnych, sprawozdawczych oraz opłat za korzystanie ze środowiska (Spółdzielnia Inwalidów „Warta” w Śremie, Gmina Śrem, GAWROŃSKI Sp. z o. o. w Śremie, GALLUS Sp. z o. o. w Ferma Drobiu w Manieczkach, Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Śremie Sp. z o.o. - oczyszczalnia ścieków, Zakład Gospodarki Komunalnej w Dolsku - Oczyszczalnia ścieków, BEJOT Sp. z o. o. w Brodnicy, Recykl Organizacja Odzysku S.A. w Śremie, Odlewnia Żeliwa "ŚREM" SA., Irena Sroczyńska Zakład Produkcyjno-Handlowy "MONA" w Śremie);
- niesporządzania rocznego bilansu LZO (Odlewnia Żeliwa "ŚREM" SA);
- niewykonywania okresowych wyników pomiarów (GALLUS Sp. z o. o. w Ferma Drobiu w Manieczkach);
- nieprzestrzegania wymogów ustawy o nawozach i nawożeniu (GRUPAGRO Sp. z o. o. Ferma Trzody Chlewnej w Brześnicy);
- nieprzestrzegania wymogów programu gospodarowania na obszarach azotanowych (GRUPAGRO Sp. z o. o. Ferma Trzody Chlewnej w Brześnicy).

W działaniach pokontrolnych w 2014 r. wobec naruszających przepisy ochrony środowiska zastosowano następujące sankcje:

- wydano 18 zarządzeń pokontrolnych,
- udzielono 7 pouczeń,
- nałożono 2 mandaty karne na łączną kwotę 700 zł,
- wydano 6 ostatecznych decyzji wymierzających kary pieniężne z zakresu gospodarki odpadami na łączną kwotę 3.000 zł.

Ponadto:

- skierowano 1 wniosek do sądu o ukaranie za popełnione wykroczenia (PP-U SANBUD Sp. z o.o.);
- skierowano 8 wniosków do organów administracji rządowej i samorządowej, w sprawach nieprawidłowości będących w ich kompetencji.

Zestawienie liczbowe działań kontrolnych

Jednostka administracyjna	Liczba							Decyzje wymierzające kary	
	zakładów w ewidencji WIOŚ	kontroli	zarządzeń pokontrolnych	mandatów karnych	decyzji ustalających termin i wstrzymujących	wniosków o ukaranie do sądów	wniosków do organów ścigania	liczba	kwota /tys. zł/
Gmina Śrem	93	19	12	0	0	1	0	2	1
Gmina Brodnica	14	2	2	0	0	0	0	4	2
Gmina Dolsk	24	3	3	2	0	0	0	0	0
Gmina Książ Wlkp.	25	3	1	0	0	0	0	0	0
Powiat śremski	156	27	18	2	0	1	0	6	3

Zakłady posiadające instalacje podlegające obowiązkowi uzyskania pozwolenia zintegrowanego (IPPC):

1. Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej S.A. w Śremie ul. Staszica 1, 63-100 Śrem,
2. Odlewnia Żeliwa „Śrem” S.A. w Śremie, ul. Staszica 1(2 instalacje),
3. Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o., w Śremie, ul. Parkowa 6, 63-100 Śrem, Składowisko Odpadów innych niż niebezpieczne Mateuszewo,
4. Gospodarstwo Rolne - Produkcja Drobiarska Norbert Pachura, Błociszewo, ul. Rolna 6, 63-100 Śrem,
5. Ferma Drobiu Czesław Piasecki, Radoszkowo I/19, 63-130 Książ Wlkp.,
6. Zdzisław Gumpert, Żabno 72, 63-112 Brodnica,
7. Przedsiębiorstwo Wielobranżowe Gallus Sp. z o.o. Manieczki, ul. Wybickiego 10, 63-112 Brodnica,
8. Przedsiębiorstwo Wielobranżowe GALLUS Sp. z o. o. Manieczki ul. Wybickiego 10, 63-112 Brodnica Ferma Drobiu Krzyżanowo, 63-100 Śrem
9. Ferma Drobiu Jacek Stachowiak, ul. Graniczna 43, Złotniki, 62-002 Suchy Las, Oddział w Niesłabinie,
10. Ferma Drobiu Łukasz Jarmuszkiewicz, Łęzek 2, 63-130 Książ Wlkp.(2 instalacje),
11. Inter-Agri Janusz Wojtczak Golina, ul. 1 Maja 6a, 63-200 Jarocin - ferma trzody chlewnej w m. Zawory k. Książa Wlkp.

Wszystkie jednostki posiadają wymagane prawem pozwolenia zintegrowane. W roku 2014 przeprowadzono 4 kontrole w podmiotach eksploatujących instalacje, dla których wymagane jest pozwolenie zintegrowane.

5. POWAŻNE AWARIE

W 2014 roku na terenie powiatu śremskiego znajdował się jeden zakład zakwalifikowany do grupy Zakładów o Dużym Ryzyku (ZDR) wystąpienia poważnych awarii (Przedsiębiorstwo Handlowo-Uslugowe BUT-GAZ Robert Ustasiak – Punkt Przeladunkowo-Magazynowy Gazu Płynnego w Śremie), nie było natomiast zakładów zaklasyfikowanych do Zakładów o Zwiększonym Ryzyku wystąpienia poważnych awarii.

Jeden zakład (Odlewnia Żeliwa S.A. w Śremie) zaklasyfikowano do grupy pozostałych zakładów mogących spowodować poważne awarie ze względu na ilość substancji niebezpiecznej, jaka może znajdować się w zakładzie, nie klasyfikujących się do grup ZZR lub ZDR, ale z uwagi na rodzaj substancji, prowadzone procesy technologiczne lub usytuowanie instalacji, stanowiących zagrożenie dla środowiska.

Rejestr nie obejmuje stacji paliw, które również mogą być potencjalnym miejscem wystąpienia poważnych awarii.

Zdarzenia o znamionach poważnej awarii

W roku 2014 na terenie powiatu śremskiego nie wystąpiły zdarzenia o znamionach poważnej awarii, ani poważne awarie.

6. WNIOSKI Z DZIAŁALNOŚCI KONTROLNEJ

1. Podmioty korzystające ze środowiska na terenie powiatu śremskiego nie realizują jego ochrony w wymaganym stopniu. W 67% kontroli stwierdzono naruszenia wymagań ochrony środowiska.
2. Za wyjątkiem firmy PP-U Sanbud Sp. z o.o. w m. Pyszaca nie stwierdzono przypadków całkowitego zaniedbania ochrony środowiska i jawnego lekceważenia przez podmioty obowiązków w tym zakresie. Większość nieprawidłowości dotyczyła pojedynczych zagadnień.
3. Znaczna część podmiotów nie śledzi w dostatecznym stopniu zmian w prawie z zakresu ochrony środowiska, w wyniku czego działania proekologiczne podejmuje dopiero w następstwie kontroli i postępowania pokontrolnego WIOŚ.
4. Waga zagadnień ochrony środowiska, obszar działania oraz liczba podmiotów i osób korzystających ze środowiska, przemawiają za potrzebą aktywnego działania wszystkich ustawowo upoważnionych organów.

